

เทศน์เช้า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ถ้าทางโลกเห็นใหม่ ทางโลกต้องแข่งขัน เวลาทางโลกแข่งขัน มันมีปัจจัยตัวแปรมากมายเลย แต่ถ้าทางธรรมนะ เราแข่งขันกับตัวเอง เวลาทางโลกเขาบอก เขาแข่งขันกับตัวเอง ทุกอย่างนี้เราได้เปรียบเขา จนไม่รู้จะแข่งขันกับใคร

แข่งขันกับตัวเอง.. แข่งขันคือการคิดส่งออกหมด แต่ถ้าทางธรรม เห็นใหม่ ทางธรรม มันทวนกระแส มันต้องย้อนกลับนะ คุณ ดูอย่างเด็กๆ เห็นใหม่ เด็กๆ กว่าเราจะให้มันโตขึ้นมา เราต้องให้มันดูแลตัวมันเองใช่ไหม เราต้องให้รักษาตัวเองได้

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าทางธรรมนี้เราจะมีจุดยืนของเรา เราจะไม่ทุกข์ของเรา จนเกินไป ทางโลกมันทุกข์เป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้นแหละ ทางโลกเขาทุกข์เป็นธรรมชาติ คุณ ฝนตกแดดออกนี่เป็นธรรมชาติของมัน

เวลาพระถือธุดงค์วัตรนี้เพื่ออะไร พระถือธุดงค์วัตร ถ้ามองแล้วนี่มันไม่เห็นมีอะไรเลย มันเป็นเรื่องเล่นๆ แต่ถ้ามองถึงความจริงนะ เพราะจิตใจมันละเอียดอ่อนไง

จิตใจนี้มันละเอียดอ่อนมากนะ เราจิตใจใจ จะไม่ได้ตามความปรารถนา จิตใจของเราเนี่ยมันปรารถนาสิ่งใด เราขัดแย้งมัน เราไม่ต้องการให้มันได้ตามความปรารถนา คือการเอาชนะตนเองไง การเอาชนะตนเองนะ ความคุ้นเคย ความคุ้นชินของใจ มันชอบสิ่งใด มันจะเอาสิ่งนั้นปรนเปรอมันนะ

คุณ เวลาความคิดเราเราคิดของเรานั้นมันเป็นความลับ แล้วมันเป็นความลับใหม่ ? มันไม่เป็นความลับกับเราเลย ถ้าเราคิดบ่อยครั้งเข้า ทำบ่อยครั้งเข้า มันจะต้องคิดให้มากขึ้น ต้องทำให้มากขึ้น การขัดเกลากิเลสไง การขัดเกลากิเลสคือตั้งสติ ถ้าการขัดเกลากิเลส มันจะขัดเกลากิเลสได้ก็ต่อเมื่อเราเห็นโทษหรือเห็นประโยชน์ของมัน

ถ้าเราไม่เห็นโทษหรือไม่เห็นประโยชน์ของมัน เห็นใหม่ ประเพณีวัฒนธรรม ไม่ใช่ธรรม ! แต่การถือธุดงค์วัตร ข้อวัตรปฏิบัติเป็นอริยประเพณี... อริยประเพณี เวลา

“ความสุขเท่ากับจิตสงบ ไม่มี ความสุขเท่ากับความปลอดภัยไม่มี”

แล้วที่ว่าว่างๆ ปลอดภัยกัน เพื่อเชื่อทั้งนั้นเลย ! มันไม่เป็นความจริงเพราะอะไร เพราะไม่รับรสของธรรมชาติจริง ถ้าได้รับรสของธรรมชาติจริงนะ มันจะผงะ มันจะฟังใจมาก มันพูด ไม่ออกเลยล่ะ มันเป็นเรื่องที่จะพูดออกมาจากโลกนี้ไม่ได้เลย

แต่เราก็พยายามเปรียบเทียบกันออกมาว่าว่างๆ ว่างๆ เราก็ว่าง..

เด็กๆ มันวิ่งเล่นกันอยู่นี้มันก็ว่างนะ ปลอดภัยให้มันวิ่งเล่นนี้มันว่างของมัน แล้วเราบอกมันว่างไหม.. มันว่าง ถ้าเด็กมันบอกว่างแล้วเราเชื่อเด็กนี้ เด็กนี้เป็นพระอรหันต์หรือยัง ?

เราฟังธรรม พุทธศาสนาบอกให้ปลอดภัยๆ...

เด็กมันจะสอนแม่มันนะ “แม่ก็ปลอดภัยสิ แม่อย่าเอ็ดหนูสิ แม่เอ็ดหนูทำไม แม่ก็ปลอดภัย..”

มันปลอดภัยของใครล่ะ ? มันปลอดภัยของกิเลสใจ ปลอดภัยของการเพื่อเชื่อเพื่อฝันใจ เพราะเราไม่เคยได้สัมผัสรสแห่งธรรมชาติจริง ถ้าเราได้สัมผัสรสแห่งธรรมชาติจริงนะ เราจะรักษาตัวเอง ถ้าคนได้สัมผัสจริงนะ มันจะถนอมรักษา

ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดมาได้จากอะไร ? เกิดมาได้จากความปกติของใจ.. เวลาเรา คึกคะนอง เราแสดงออก ร่างกายเราแสดงออกเต็มที่ ใจมันคึกคะนอง เหมือนกับมันใช้พลังงานไปหมดเลย แล้วเวลาเราจะเอาความสงบเข้ามานี้ เราต้องมาควบคุมมัน

แต่เรื่องปกติ ความดำรงชีวิตของเรา เราสงบเสงี่ยมของเรา เราเรียบร้อยของเรา มันไม่ใช่ออกมา เราคุมใจไว้ตั้งแต่เริ่มก่อนประพฤติปฏิบัติ

ถ้าใจไม่คึกคะนอง เวลาเราเข้ามานั่งสมาธิภาวนามันจะง่ายขึ้น การนั่งสมาธิภาวนามันจำเป็นขนาดไหน เวลาทำบุญ ทุกข์เราก็ทุกข์กันพอแรงอยู่แล้ว ทุกคนจะพูดอย่างนี้แหละ ว่า “ชีวิตนี้ก็ลำบากพอแรงอยู่แล้ว ทำไมต้องมาทรมานตนอีก”

เพราะชีวิตนี้มันลำบากอยู่แล้วไง มันถึงต้องหาสิ่งที่มาผ่อนคลายมันไง หาระสิ่ง
มันเป็นความจริงไง เพราะ โลกนี้มันของสมมุติใช้ไหม สมมุตินี้มันจริงตามสมมุตินะ

ถ้าสมมุตินะ มันบอกเจ็บไข้ได้ป่วย.. มึงอย่าเจ็บสิ

ทุกข์.. อย่าทุกข์สิ มันจริงตามสมมุติ มันมีจริงๆ ! แล้วสมมุติแล้วบัญญัติ

บัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “มันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็น
อย่างนี้เอง” เพราะมันเป็นขั้น ๕ มันเกิดดับโดยธรรมชาติของมัน แต่เราไม่ธรรมชาติไง
แล้วเราก็บอกว่าเวลาประพฤติปฏิบัติเราก็สมมุติซ้อนเข้าไปอีก ว่า “ว่างๆ ว่างๆ” เห็น
ไหม

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันเป็นความจริง ในตำรา สติ สมาธิ ปัญญา มันก็เป็น
ชื่อ แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะต้องตั้งสติของเรา สติมันก็เป็นตัวอักษร.. ส.เสื่อ ต.
เต่า สระอิ ก็เป็นสติ แต่ความระลึกได้อยู่ มันอยู่ที่ไหน ? สติมันอยู่ที่ไหน ? แล้วมันยับยั้งใจ
ได้อย่างไร ?

ถ้ามันยับยั้งใจได้นะ ความคิดของเราๆ ยับยั้งได้มันมหัศจรรย์มากนะ มันจะเห็น
ความคิด แต่เดิมความคิดพอมันคิดขึ้นมาแล้วมันจะลากเราไป เราจะตื่นเต็นไปกับ
ความคิด ยิ่งคิดโครงการไหนได้ยิ่งพอใจ ยิ่งทุกข์ร้อนไปกับมันนะ

แต่ถ้าเรามีสติ มีปัญญาเกิดขึ้นมา ความคิดมันจะทันความคิดเรา พอคความคิดมัน
ทันความคิดเรา ปัญญาในศาสนาเกิดแล้ว เพราะปัญญาในศาสนาคือปัญญารอบรู้ในกอง
สังขาร.. ความคิดคือสังขารมันปรุงมันแต่งขึ้นมา แล้วความคิดมันตามความคิดทัน มัน
ควบคุมความคิดได้ มันมหัศจรรย์นะ

พอเริ่มมหัศจรรย์ขึ้นมา มันเห็นคุณเห็นโทษแล้ว พอเห็นคุณเห็นโทษขึ้นมาแล้ว
เราจะไปหาที่ไหน ? ความสุขจะไปหาที่ไหน ? ความสุขที่เขาไปพักผ่อน เขาไปหา
ความสุขกัน เขาหาความสุขเพื่อความสบายใจของเขา แล้วนี่มันควบคุมได้ มันยิ่งกว่า
สบายใจอีก เพราะอะไร เพราะมันไม่มีสิ่งที่กระตุ้น ไม่มีสิ่งใดเร้าร้อนที่เกิดมาจากใจ ไม่มี
มีอะไรเผาใจเลย

นี่มันสงบชั่วคราวนะ สิ่งที่มีมันสงบชั่วคราว นี่ไงที่ว่าเราก็ทุกข์อยู่แล้วทำไมเราจะต้องมาทุกข์อีก เพราะเราทุกข์อยู่แล้วสิ..

ในศาสนาพุทธเราณะ ถ้าเราเกิดมาเป็นผู้ชายแล้วเราไม่ได้บวช เห็นไหม เกิดมาเหยียบแผ่นดินคิดเลย ! เพราะอะไรเพราะสิ่งนี้มีมันมีอยู่ เราอยู่รักษาได้ เหมือนสมบัติเลย คูสิ...เราทำธุรกิจกัน เราไปหาเงินหาทองนี่หามาจากไหน หามาจากตลาดใช่ไหม

แล้วนี่หัวใจมันอยู่กลางหัวอกเรา มันอยู่ในร่างกายเรา มันเป็นสมบัติภายในของเรา เหมือนสมบัติในบ้านเราๆ ไม่เห็นคุณค่าสมบัติในบ้านเรา เราไปเห็นสมบัตินอกบ้านเราไง เราไปเห็นสังคัม ไปเห็นสมบัติข้างนอก เห็นความสงบสุขจากสังคัม แต่ในครอบครัวของเราสงบสุขไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราไปเห็นสมบัติจากภายนอก แต่เราไม่เห็นสมบัติจากหัวใจของเราไง เราไม่เห็นหัวใจของเรา เราไม่รู้จักหัวใจของเรา เวลาจับไป เราซื้ออะไร เราซื้อนาย ก. ไปเปลี่ยนชื่อมันก็เป็นนาย ข. แล้ว..

สมมุติชื่อข้างนอกมันเป็นข้างนอก แต่ความรู้สึกจากภายใน ตัวจิต ตัวภพ ตัวความรู้สึกนี้ ถ้ามันจับได้มันเห็นได้ พอมันเห็นได้ นี่ไงสมบัติ สิ่งนี้เป็นสมบัติขึ้นมาแล้ว ถ้ามันแก้ไขได้ มันเปลี่ยนแปลงได้..

คูสิ...เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก “นิพพานคงที่ ! นิพพานอนิจจัง ! สิ่งใดเป็นอนัตตาสິงนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา..

อนัตตามันไม่มี แล้วนิพพานคงที่ได้อย่างไร ? ก็คงที่ที่เป็นนามธรรม ที่มันไม่เปลี่ยนแปลง

แล้วมันไม่เปลี่ยนแปลงมันเกิดมาจากไหน ? ก็เกิดมาจากหัวใจ

แล้วถ้าบอกคงที่.. คงที่แล้วพุดถึงสมมุติขึ้นไป มันก็ต้องพิสูจน์กัน.. พอพิสูจน์... คงที่คืออัตตา

อัตตาคือกิเลส อัตตาคือตัวตน..

แต่การคงที่ของนิพพานมันมีของมัน.. แต่ไม่ใช่อดตา ไม่มีสิ่งใดเลย

คนที่จะพูดได้มันต้องรู้จริง พอรู้จริงเห็นจริงมันพูดของมันได้ เพราะอะไร เพราะมันเกิดมาจากสิ่งที่มีอยู่ ถ้าสิ่งที่ไม่ได้อยู่ สิ่งที่ไม่เกิดไม่มีผล มันจะเป็นจริงได้อย่างไร มันต้องมีเหตุมีปัจจัยมานะ.. มันมีเหตุมีปัจจัย มีความเป็นไป แล้วมีสิ่งที่พิสูจน์ได้ คงที่ได้พูดได้ เปรียบเทียบได้

ผู้รู้กับผู้รู้ด้วยกันรู้เรื่อง.. แต่ผู้ไม่รู้พูดเท่าไรมันก็ไม่รู้..

สิ่งที่มีอยู่อยู่วิเศษมันปกคลุมไว้ พอออกเป็นนามธรรมบีบ นามธรรมมันจับต้องไม่ได้ ถ้านามธรรมจับต้องไม่ได้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ที่เขาภิษณคุณ เทศน์กับหลานพระสารีบุตร

“ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึก เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง”

เป็นวัตถุที่จับต้องได้เลย ! อารมณ์ความรู้สึก ความคิด นามธรรม สิ่งที่ว่าไม่มีๆ นี้มันจับต้องได้

จับต้องด้วยอะไร ? จิตจับจิต ! เอาสติสัมปชัญญะจับมัน ถ้าจับมัน พอจับมันแก้ไขมัน แล้วนี่ไง

“ทำไมต้องทำ ทำไมต้องทำ ชีวิตนี้ก็ทุกข์อยู่แล้วทำไมต้องมาทุกข์อีก..”

ก็ทุกข์เพื่อจะแก้ทุกข์ไง เพราะมันทุกข์นะสิ มันถึงต้องแก้ไข ถ้ามันไม่แก้ไข ถ้ามันไม่ทุกข์ มันก็ไม่ต้องมาแก้ไขอะไรใหม่ เพราะนี่มันทุกข์อยู่แล้ว แล้วมันจะทุกข์อยู่อีก.. ทุกข์อยู่อีก..

สิ่งที่เกิดขึ้นมาในชีวิตประจำวันเรานะ มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ปฏิเสธไม่ได้หรอก คนเกิดมาต้องมีอาหารดำรงชีวิต สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เราก็อาศัยเขา เราก็หาแสวงหามา เป็นหน้าที่การงาน

แต่คุณสมบัติของใจที่เกิดมานี้ มีโอกาสชาติหนึ่ง เกิดมาแล้วก็ตายไป แล้วก็ว่าตายแล้วสูญ ตายแล้วก็สิ่งที่ไม่มี ตายแล้วก็แล้วกัน เกิดมาชีวิตนี้ก็ทำตัวให้ดีที่สุด.. ดีที่สุดดีของโลกใบ

ถ้าดีของโลกนะ คนเกิดมาดี นิสสัยดี สิ่งที่เกิดแต่มาดี หัวใจที่เป็นสิ่งที่ดีมา มันก็ดีอยู่กับโลกเนี่ย แต่มันจะดีแค่ไหนล่ะ.. ถ้ามันจะดีกว่านี้ละ มันดีกว่าที่เป็นไป ถ้ามันดีกว่านี้ไป สิ่งที่ดีกว่านี้มันยังทำได้

ถ้าทำได้ขึ้นมาจะเป็นสมบัติของเรา สิ่งที่เป็นสมบัติของเรา สมบัติมันอยู่ที่เรา มันเป็นความไปของเรา มันต้องต่อสู้กับเรา มันจะแก้ไขเรา มันเป็นสมบัติจากภายใน มันแก้ไขได้.. มันหาได้ มันเป็นไปได้ ! สิ่งที่เป็นไปได้

เพราะถ้าสิ่งที่มีมันไม่มี มันก็ต้องเป็นไปได้ไม่ได้ใช่ไหม มันต้องหาไม่ได้ใช่ไหม.. สิ่งนี้มีมันมี มันเป็นไปได้ มันถึงหาได้ เราเกิดมาแล้วหาได้ แล้วพอมันตายไปแล้ว ตายไปไปเกิดในชาติใหม่ ไปเกิดในสถานะใหม่

ใครว่าไม่มี ๆ มันเรื่องของคำพูด แต่ความจริงมันคือความจริง ความจริงที่มันเป็นไปเพราะมันมี ! เพราะมันมี ! ถึงบอกว่ากิเลสมันมี เราจะแก้ไข เราทำความสงบของใจเข้ามา.. เพราะมันมี มันเห็น มันจับต้องได้ มันถึงแก้ไขได้ ! เพราะฉะนั้นคนเห็นจิตใจ.. คนเห็นจิตตามความเป็นจริง มันถึงแยกแยะได้

จิต.. ตัวจิตคือตัวภพ สิ่งที่เป็นความคิด เป็นอาการของมัน แล้วสิ่งที่เป็นอาการมันอาศัยกันแต่ไม่ใช่อันเดียวกันใช่ไหม มันถึงจะได้ใช่ไหม แต่ถ้ามันเป็นอันเดียวกันมันจะละได้อย่างไร แต่พอมันสะอาดแล้วมันไม่มีสิ่งอาศัย มันเป็นความจริงของมัน.. พอเป็นความจริงของมัน มันเป็นความจริงแล้ว มันโดนแก้ไขแล้ว แล้วมันจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างไรอีก.. มันเปลี่ยนแปลงไม่ได้ มันถึงอยู่ที่เรา

มันมีอยู่.. เราเกิดมาแล้ว เกิดมาในพุทธศาสนา ถึงจะทุกข์ก็ทุกข์.. การทำ คุณติ... มันทรมาณตนใหม่ เวลาทรมาณตน เวลาภิกษุที่สิ้นกิเลสแล้วไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า “ใครทรมาณมา.. ใครทรมาณมา” ครูบาอาจารย์ของเราทรมาณเรามา นั่นเป็นชั้นหนึ่ง แต่จริงๆ แล้วเราต้องทรมาณเราเอง

คิด สมภาชิ ปัญญาเกิดจากเรา ครูบาอาจารย์ท่านเพียงแต่เป็นคนชี้ทาง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางนะ แต่การกระทำมันต้องเกิดมาจากเรา ถ้าเรามีความตั้งใจ มีความตั้งใจ มันหยาบๆ นะ งานอาบเหงื่อต่างน้ำนี้ คุณติ การบริหารจัดการในองค์กรหนึ่ง ผู้ที่ทำงาน ใช้กำลัง ผู้ที่บริหาร ผู้ที่กำหนดคน โยบาย มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา

นี่ก็เหมือนกัน เรื่องของทำทาน หาวัดดูมาทำบุญยังยากเลย แล้วจะมหาสิ่งที่เป็นนามธรรม ที่ตั้งสติขึ้นมา ทำสมาธิขึ้นมาให้มันคงที่ของมันอยู่ได้ แล้วเอาออกมาทำงานอีก คือ วิปัสสนาขึ้นมาแล้วจนทำลายกิเลสจนสิ้นกิเลสไป

มันรู้จริงเห็นจริง ศาสนามันมีแก่นมีสาร ไม่ใช่ของเล่น เพราะเราเห็นว่าเป็นของเล่น ของสุดวิสัย ของทำไม่ได้ พวกเราเลยทำเล่น พระทั่วไปก็เลยทำเล่นๆ มันก็ไม่มีพระเองนี่ก็ไม่เชื่อเรื่องมรรคผลนิพพาน

ถ้าไม่เชื่อมรรคผลนิพพาน ทุกข์ทำไม ? กลัวผีทำไม ? กลัวทุกอย่างทำไม? วิตกกังวลทำไม ?.. การวิตกกังวล ทุกอย่างที่มีมันเป็นการแบกรับภาระนี้มันปลดเปลื้องได้ ถ้ามันปลดได้มันปลดเปลื้องอย่างไร ?

ถ้ามันปลดเปลื้อง.. ศาสนาถึงสำคัญตรงนี้ ถ้ามันทำจริงได้จริงนะ ศาสนามีมรรคมีผล มีเหตุมีผล ไม่ใช่ลอยๆ มาที่ทำอะไรไม่ได้เลย นี่เราถึงตั้งใจ จงใจ ถ้าเราจงใจ เราตั้งใจ เราจะได้ของจริง ถ้าทำเล่น.. เพราะทำเล่น เพราะไม่เห็นเป็นความจริง ทำเล่นๆ มันก็ได้เล่นๆ มันก็เป็นพิธีกรรมไง เป็นประเพณีวัฒนธรรม

“ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ตัวธรรม !”

ตัวธรรมคือตัวสัจจะ ! แต่ตัวประเพณีวัฒนธรรมคือตัวพาหะ คือตัวเครื่องดำเนินที่จะเข้าไปหาสู่ความจริง พิธีกรรมทั้งหมดจะเข้าไปสู่ความจริง.. ที่นี้พิธีกรรมทั้งหมดเราไปเอาพิธีกรรมนั้นเป็นความจริง แล้วเราจะต่อเข้าไปหาความจริงได้อย่างไร พิธีกรรมเป็นการจะเดินเข้าไปหาสู่ความจริงเท่านั้น ตัวพิธีกรรมถึงไม่ใช่ความจริง พิธีกรรมวัฒนธรรมถึงไม่ใช่ธรรม

ตัวธรรมคือตัวหัวใจ คือตัวรู้จริง คือตัวทำจริง.. วัฒนธรรมทั้งหมด ทุกอย่างทั้งหมดเกิดขึ้นมาจากคน เกิดขึ้นมาจากผู้ที่มีวุฒิภาวะเขาสั่งสอนไว้ สิ่งนี้เป็นความจริง

ทั้งหมด แต่เป็นความจริงของสมมุติ ความจริงของวิมุติ ความจริงของความจริงมันมีกับ
เรานะ เราถึงต้องตั้งใจ ถ้าทำจริงจะได้จริง

การขัดเกลาการต่อสู้ มันจะทุกซ์ขนาดไหนมันก็ต้องยอมรับ เพราะมันเป็น
ทางออกทางเดียว เป็นสัจจะ เป็นอริยสัจจะแล้วจะเข้าถึงเรา จะสิ้นจากกิเลสเพราะการ
กระทำของเรา เอวัง